

самостійної цінності і не розглядається як самоціль. Інтерес до оригінальних технічних чи технологічних рішень для керівництва не має цінності. Натомість, моральне задоволення, пов'язане з відкриттям, оригінальністю рішень і професійний престиж часто є самоціллю для спеціаліста. У той же час проблема кінцевої окупності та прибутковості інвестицій стає для них зайвим чинником [3].

Для недопущення цих негативних наслідків керівництву підприємства слід брати активну і компетентну участь у прийнятті стратегічних рішень, що стосуються питань технології. Адже, небажання, або невміння керівництвом підприємств своєчасно усвідомити необхідність зміни технології може призвести до значних втрат та погіршити позиції на ринку або змусити підприємство припинити свою діяльність у раніше прибутковій для неї сфері агробізнесу. В той же час запроваджена інноваційна технологія здатна служити основним і потужним інструментом, за допомогою якого підприємство може сформувати і розвинути перевагу в конкурентній боротьбі та зміцнити свої конкурентні позиції.

Інформаційні джерела:

1. Саблук П.Т. Наукове обґрунтування інноваційного розвитку в аграрній сфері. *Економіка АПК*. 2021. № 6. С. 16-22.
2. Федулова Л. Інноваційний розвиток: еволюція поглядів та проблеми сучасного усвідомлення. *Економічна теорія*. 2013. № 2. С.28-45.
3. Дементьев В.В., Вишневський В.П. Чому Україна не інноваційна держава: інституційний аналіз. *Економічна теорія*. 2011. № 3. С.5-20.

УДК 330.46

Т.Ю. Білоусько, канд. екон. наук, (ДБТУ, Харків)

АКТУАЛЬНІСТЬ ТА ОСНОВНІ НАПРЯМКИ ЗАПРОВАДЖЕННЯ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ В АГРАРНІЙ СФЕРІ УКРАЇНИ

Необхідність прискорення реалізації процесу цифровізації економіки України обумовлена загостренням проблем, пов'язаних з майбутнім зростанням економіки, які виникли внаслідок пролонгування кризових явищ (постпандемічних процесів та війни). Тому, основою структурних перетворень, які сприятимуть відновленню економіки країни, підвищенню рівня її конкурентоспроможності повинен бути перехід економіки на новий

якісний рівень розвитку в основному за рахунок інновацій та цифрових технологій зокрема.

Відповідно до світового рейтингу потенційного позитивного ефекту цифрових технологій, саме сільське господарство займає перше місце. Вже зараз ми відмечаємо, як швидкими темпами сільське господарство України перетворюється на високотехнологічну галузь, яка здатна забезпечити сировиною та продовольством не лише нашу країну, а й інші. Подальша цифровізація даної галузі вимагатиме більш масштабних інвестицій у підприємства агропромислового комплексу. При цьому ключовим фактором цифрової трансформації має бути вирішення комплексної проблеми знаходження такої моделі економічних, соціальних та культурних відносин між людьми, опосередкованих технічними досягненнями, глобальною мережею та інформаційними системами, що дозволить ефективно використовувати цифрові інформаційно-комунікативні технології XXI століття [1].

Цифровізація в аграрній сфері дуже різнопланова. Вона включає технології аналізу великих даних, робототехніки, впровадження штучного інтелекту, електронну комерцію. Цифровізація може сприяти спрощенню взаємовідносин товаровиробників з державою (полегшення документообігу, отримання пільгового кредитування, отримання доступу до цифрових платформ), покращення ситуації у нагляді та сертифікації аграрної продукції, екологічного контролю.

Осміслене інтегрування цифрових технологій у процеси виробництва сільськогосподарської продукції дає можливість відрізнитись від конкурентів, виводити продукти на нові ринки, конкурувати з великими компаніями, оптимізувати процеси, скорочувати витрати.

Безумовно, є й негативні наслідки цифровізації. Це, насамперед, потенційне безробіття, викликане впровадженням розумних технологій, що може створити додаткові передумови для розшарування у суспільстві, підвищити соціальну напруженість, і навіть призвести до скорочення платоспроможного попиту. Саме тому стратегії впровадження цифрових технологій повинні обов'язково враховувати ці фактори та визначати шляхи їх подолання або мінімізації негативних наслідків.

Як відзначається у звіті «Стан цифрового сільського господарства у 18 країнах Європи та Центральної Азії», підготовленому у Продовольчій та сільськогосподарській Організації Об'єднаних Націй (ФАО) [2], Україна має вагомі досягнення у запровадженні цифрових технологій в сільському господарстві. На різних стадіях розвитку нараховується близько 70 агротехнічних стартапів, які беруть участь у різних фазах діяльності: у прийнятті

рішень для управління аграрними підприємствами, запровадження точного землеробства (розробники апаратного забезпечення), використання дронів та апаратів дистанційного зондування, стартапи для фермерства. Вже зараз цифрові рішення допомагають покращити якість посівів, знизити різні втрати, наприклад, скоротити випадки розкрадання та нецільового використання матеріальних засобів. Також впровадження цифрових продуктів дозволяє упорядкувати процеси у великих компаніях, збільшити прозорість бізнесу та забезпечити оперативність ухвалення управлінських рішень.

Враховуючі, які важкі наслідки для економіки України та аграрного сектору зокрема, вже має та ще буде мати війна, ми вважаємо, що нагальним завданням для наукової спільноти, відповідних міністерств, представників аграрного бізнесу є формування Стратегії цифровізації аграрної сфери як стратегії технологічного прориву, визначення джерел фінансування та її практичної реалізації.

Інформаційні джерела:

1. Цифровізація економіки України: трансформаційний потенціал: монографія / В. П. Вишневський, О. М. Гаркушенко, С. І. Князев, Д. В. Липницький, В. Д. Чекіна; НАН України, Інститут економіки промисловості. Київ: Академперіодика, 2020. 188 с.

2. Status of Digital Agriculture in 18 countries of Europe and Central Asia. International Telecommunication Union (ITU) and Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO). FAO and ITU. 2020. URL: <https://www.fao.org/documents/card/ru/c/ca9578en/> (дата звернення: 15.10.2022).

УДК 658.87

Р.М. Бугріменко, д-р екон. наук, доц. (ДБТУ, Харків)

П.В. Смірнова, канд. екон. наук, доц. (ДБТУ, Харків)

ДОСЛІДЖЕННЯ ІНФРАСТРУКТУРИ РОЗДРІБНОЇ ТОРГІВЛІ

Становлення та розвиток ринкових відносин супроводжуються розвитком послуг торгівлі, їх техніко-технологічним оснащенням, впровадженням сучасних торгових форматів, зростанням кількості торгових підприємств і торгових площ. Динаміка споживання та високі темпи товарообігу у містах вигідно виділяють їх споживчий ринок, сприятливий для виробників товарів народного споживання, підприємств послуг роздрібною торгівлі.